

DOM, KRISTUS, POSLANSTVO

Možnosti/izzivi/vizija

za pastoralo mladih v Koprski škofiji

ŠOM, 12.9.2007

V skladu s prioritetami¹ za leto 2006-07, ki jih je 12.9.2006 na škofijskem dnevu predstavil g. škof Metod Pirih smo v ŠOM-u pripravili naslednje besedilo o stanju, izhodiščih in viziji pastorale mladih v naši škofiji.² Z njim želimo g. škofa Metoda in g. škofa Jurija ter vsem duhovnike in druge pastoralne delavce naše škofije spodbuditi k razmisleku in iskanju odgovorov na vprašanje mesta in poslanstva mladih v Cerкви.

1. Stanje od leta 1996 dalje

Po razcvetu mladinskih skupin in tednov duhovnosti v 70-ih in 80-ih letih³ je prišlo do velikih sprememb dela z mladimi. Kateheza pri mladinskem verouku⁴ v različnih oblikah ostaja pomemben način dela z mladimi, gotovo pa ne edini in zadosten. Nenehno spreminjanje kulture na nek način najbolj zaznamuje mlade. Kljub času, težavam, občutku nemoči in generacijam, ki se spreminjajo, je veliko duhovnikov in drugih pastoralnih delavcev pogumno in zavzeto vztrajalo pri delu z mladimi in iskalo nove rešitve ter razumelo mlade predvsem kot osebe, ki so prihodnost Cerkvje.

Mladi so poleg klasičnih **mladinskih župnijskih skupin** (v 80 skupin trenutno vključenih 700 mladih) vključeni tudi v **druge oblike dela**: pevske zборе, skavte (ZSKSS), delujejo kot animatorji v župnijah, udeležujejo se duhovnih tednov in vikendov.

Veliko poslanstvo je opravila vzgojna pobuda Vinka Kobala in sodelavcev ter gibanje **Pot** s tedni duhovnosti, Šolo skupnosti in študentsko skupino vse od leta 1969. Pomembno vlogo pri oblikovanju mladih je v tem času imela in ima **Šola za animatorje**, skozi katero je šlo do sedaj okrog 250 mladih.

Škofijska in dekanijska srečanja mladih, ki so bila že v 80-ih letih po vsej škofiji, so po papeževem obisku leta 1996 so ponovno zaživela. **Škofijski dan mladih** poteka sedaj 11 let nepretrgoma. Iz spomina na papežev obisk je postal dan praznovanja vernih mladih, številni od njih so vključeni v pripravo samega dneva. V teh letih se dneva udeležuje povprečno 200-300 mladih, vsebinsko pa dan sledi rdeči niti pastoralnega leta. Od leta 2005 naprej se iz Postojne seli po škofiji z namenom, da poživi življenje mladih v njihovem okolju.

¹ G. škof je opredelil kot 2. prioriteto pastoralno študentov. Glede na nujnost organske povezanosti pa člani kolegija ŠOM vidimo nujnost razmišljati o mladinski pastoralni kot celoti.

² Pod besedo mladi razumemo obdobje po osnovni šoli od 15. do 25. leta starosti oz. dobe, ko mlad človek zaživi svojo poklicanost (zakon, poklic, ...).

³ Stanje, kot je predstavljeno v Pastoralnih smernicah 1996, strani 75-77, kaže povsem drugačno sliko od današnje. Samo en podatek: V letih 1970-1990 je k mladinskemu verouku hodilo med 1200-2000 mladih, več kot polovica od njih je bilo starih 15-17 let. Leta 2005 je bilo v mladinske skupine vključenih 800, leta 2006 pa 700 mladih.

⁴ Na tem področju je bilo veliko narejenega. Poleg gradiv, ki so jih pripravili posamezniki je pomemben štiriletni načrtni predlog za kateheze s knjižicama Pot k zrelosti 1 in 2, pripravil Odbor za mlade koprške škofije v letih 1994 in 1995.

V letih 2000-2004 je bila prioriteta ŠOM vzpostavitev **Dekanijskih odborov za mlade**. DOM-i delujejo v 5 dekanijah naše škofije, pripravljajo dekanijska srečanja mladih in so priložnost, da mladi soustvarjajo širši mladinski prostor. Kaže se, da je povezovanje na dekanijski ravni bistvenega pomena za pastoralno delo z mladimi.

Za pastoralo študentov je bil leta 1971 ustanovljen Medškofijski odbor za študente (MOŠ), ki se je leta 1993 preoblikoval v Medškofijski odbor za mlade (MOM) z namenom poleg pastorale študentov pokrivati delo z vsemi mladimi. Delo MOM-a se je postopoma vedno bolj osredotočalo na srednješolce. V tem času so delovale posamezne župnijske študentske skupine in v Ljubljani študentska skupina gibanja Pot. Z odločitvijo ŠOM-a, da ponovno začnemo načrtnije delati s študenti in povezovati mlade iz društev, smo leta 2000 v Ljubljani na novo ustanovili Primorsko študentsko skupino. V letu 2005-6 je kot odgovor na novonastalo Univerzo na Primorskem zaživel Študentski center Jadro v Kopru, v Novi Gorici pa študentska skupina Politehnike. V škofiji trenutno delujejo 3 župnijske študentske skupine.

Vzgojno-pastoralno delo na **Škofijski gimnaziji Vipava in v dijaškem domu** je zasnovano tako, da vzpodbuja vključevanje mladih v mladinsko pastoralo na župnijski/dekanijski ravni.

V škofiji deluje poleg **Združenja katoliških skavtinj in skavtov** tudi 5 **društev mladih**: MMM – mavrični most mladih (Kras, Goriška – ust. 1995), Bakla (Postojna in Pivka – ust. 1999), Jona (Obala – ust. 2001), Društvo mladih dekanij Idrija-Cerkno (ust. 1995 preobl. 2006) in Vozel (Vipavski križ – ust. 2005). V delo Škofijskega odbora za mlade je od svojega nastanka (dalje aktivno vključeno tudi **Središče Rotunda** v Kopru.

2. Vizija: DOM, KRISTUS, POSLANSTVO

Našo vizija pastorale mladih smo strnili v naslednjih besedah:

Občestvo Cerkve omogoča mladim prostor sprejemanja, srečanje s Kristusom in odkrivanje življenjskega poslanstva⁵.

- **Občestvo Cerkve:** Ponovno poudarjamo, da je nosilec pastorale mladih celotno občestvo verujočih. Neglede na ovire in nemoč, nimamo pravice odnehati!
- **omogoča mladim prostor sprejemanja:** Gre za odprtost za vse mlade in za upoštevanje vzgojnega pristopa: izhajamo iz mladih, iščemo govorico, ki je zanje razumljiva, upoštevamo sodobno kulturo v kateri živijo.
- **srečanje s Kristusom:** Srce kristjanove poti je srečanje z živim Bogom, ki se je razodel v Jezusu Kristusu in je navzoč v Cerkvi: v Božji besedi, zakramentih in skupnosti. Srečanje s Kristusom omogoča mladim osebno rast – gre tudi za neko postopnost, za sreč-ev-anje, za rast v odnosu z Bogom.
- **in odkrivanje življenjskega poslanstva:** Vsak človek ima svoje življenjsko poslanstvo, ki je odgovor na Božji klic. Zelo pomembno je, da mladi v času

⁵ Vsak človek ima svoje življenjsko poslanstvo, ki je odgovor na Božji klic. Zelo pomembno je, da mladi v času dozorevanja odkrijejo to poslanstvo in ga začnejo živeti. Občestvo naj bi jih pri tem podpiralo.

dozorevanja odkrivajo/odkrijejo to poslanstvo in ga začnejo živeti. Občestvo naj bi jih pri tem podpiralo.

3. Izhodišča za uresničevanje vizije

Osnovno izhodišče podobno opredeljujejo že Pastoralne smernice: »Mladinska pastorala je tisto delovanje cerkvenega občestva pod vodstvom Svetega Duha, ki nagovarja mlade k spoznavanju izzivov časa in jih vabi na pot k oblikovanju lastne osebnosti, da bi iskali in našli smisel življenja ter doživeli osebno srečanje z Jezusom Kristusom v cerkvenem občestvu.«⁶

Tu se opiramo na naslednje dokumente: Pastoralne smernice, Osnutek temeljnih smernic za mladinsko pastoralo⁷, Sklepni dokument PZCS, Vzgajati mlade v veri⁸ - italijanska škofovska konferenca. Izhodišča, ki jih predstavljamo, sestavljajo celoto, ni enega brez drugega in se ne izključujejo, središče je Jezus Kristus, živ v svoji Cerkvi.

a. Hoditi z mladimi⁹

Izhajamo iz mladega človeka¹⁰ v vseh njegovih razsežnostih (duhovni, duševni, telesni, občestveni in družbeni)¹¹. Temelj tega izhodišča je princip učlovečenja in ima naslednje posledice: mladostnika jemljemo zares, prav tako njegovo vsakdanjo govorico in kulturni izraz, zato sprejemamo vzgojni pristop kot temelj dela z mladimi.¹² Odprti smo do vseh mladih in jih skušamo srečati tam, kjer so (prosti čas, šola, brezposelni, ...).

Pastoralni izzivi, ki iz tega izhajajo:

- spreobrnjenje krščanske skupnosti, da postane gostoljuben dom,
- zavzeto branje sveta mladih (jezik, glasba, način razmišljanja, ...)
- sproščeno srečevanje z mladimi z jasnim vzgojnim predlogom,
- duhovnik ohranja mlado srce in postaja duhovni oče.¹³

b. Središče je oseba Jezusa Kristusa¹⁴, živega v njegovi Cerkvi

»Mladina je kljub svojemu zunanjemu videzu, čeprav pogosto nejasno, v srcu ne le pripravljena in odprta, ampak zares hrepeni po tem 'Jezusu, ki se imenuje Kristus'«¹⁵ V vseh mladih je potrebno

⁶ Pastoralne smernice, Koper 1996, člen 193.

⁷ Osnutek temeljnih smernic za mladinsko pastoralo v Cerkvi na Slovenskem, Prispevek za sinodo, Medškofijski odbor za mladino, Ljubljana 1999.

⁸ Educare i giovani alla fede, Conferenza episcopale Italiana, Orientamenti emersi dai lavori della XLV Assemblea Generale, Paoline 1999.

⁹ Prim.: Jezus z učencema na poti v Emavs, Lk 24.

¹⁰ »Izhajati iz mladega človeka, da mladi lažje povežejo vero z življenjem« (Pastoralne smernice, člen 197).

¹¹ Osnutek temeljnih smernic, str. 21.

¹² Izhodišče promovira Osnutek temeljnih smernic za mladinsko pastoralo, ki so z dodatkom izhodišča kristocentričnosti postale delovni osnutek za Sklepni dokument PZCS v poglavju Življenje mladih v Cerkvi.

¹³ Več o tej drži: *Pismo papeža Janeza Pavla II. duhovnikom Cerkve za veliki četrtek 1985 o pastoralni mladini*, objavljeno v: Janez Pavel II.: Apostolsko pismo vsem mladim sveta, CD 26.

¹⁴ »Mladinska pastorala mora biti kristocentrična in ekleziološko usmerjena, se pravi biti mora zagledana v Kristusa in prežeta z ljubeznijo do Cerkve...naj v vseh svojih dejavnostih odpira mladega človeka za Kristusa in Cerkev« Sklepni dokument PZCS, člen 335.

¹⁵ Janez Pavel II., *Catechesi tradendae*, Družina, Ljubljana 1980,29-30.

prebujati željo po srečanju z Jezusom in pripravljati priložnosti za to srečanje. Poznavanje in osebni odnos z njim preprečuje krčenje vere zgolj na čustvenost ali na razumske formule. Jezus Kristus je odgovor na temeljne potrebe, ki jih mladi pogosto ne znajo izraziti¹⁶. Iz tega izhajajo naslednji pastoralni izzivi:

- Uvajati mlade v osebno srečanje s Kristusom v božji besedi, evharistiji in spovedi.
- Omogočiti prostore in čase tihote.
- Z oznanjevanjem in katehezo predlagati mladim celostno podobo Jezusa Kristusa in evangeljskega sporočila: resničnost vstajenja od mrtvih, dostojanstvo osebe, moč odpuščanja, pomen vsakdanjosti, služenje...

c. Skupnost – nosilec mladinske pastorale¹⁷

Mlad človek potrebuje resnično skupnost, ki se rojeva ob Kristusu. Pot vere vedno hodimo v določeni skupnosti, zato je skupnost nosilec mladinske pastorale. Posebno mesto in skrb moramo posvečati družini, ki je osnovna celica in temeljnemu občestvu. Tu se mladinska pastorala srečuje s pastoralo družine.

Zaradi spremembe kulture (individualizem, globalizacija, sekularizacija¹⁸) in načina življenja je nujno povezovanje pastoralnega dela na vseh področjih. Potrebno je »povezovati mlade z drugimi skupinami in posamezniki v župniji, dekaniji in pastoralnem območju, škofiji ter na vseslovenskem in mednarodnem območju.«¹⁹ Vsi smo poklicani živeti razsežnost skupnosti na vseh področjih: družinski, župnijski, med pastoralnimi delavci, v skupinah in gibanjih.

Odgovorni za pastoralo naj bi intenzivneje iskali in vzgajali voditelje iz vrst mladih. Mladinska pastorala bo napredovala ob animatorjih, ki bodo pripravljene skupaj z mladimi hoditi in iskati. Tako lahko omogočimo mlademu človeku ne le dobro počutje v skupnosti temveč tudi soodgovornost pri delu za Božje kraljestvo.²⁰ Iz tega izhajajo naslednji pastoralni izzivi:

- Graditi temeljna občestva, kjer bo prostor za pristne odnose in katerih središče bo Jezus Kristus.
- Povezovanje mladih med župnijami, v dekanijah preko dekanijskih odborov za mlade in škofiji.
- Vzgoja, povezovanje in spremljanje animatorjev ter mladinskih voditeljev.
- Sodelovanje s katoliškimi društvi in gibanji mladih.

d. Vzgoja za poslanstvo/misijonarska pobuda

Tako, kot je Kristus poslal apostole, je vsak (mlad) kristjan poklican, da živi krstno poslanstvo v svetu. Mlade spodbujamo, da so misijonarji v svojem okolju, s tem, da živijo po evangeliju in nauku Cerkve, ki iz njega izhaja ter da pričujejo z besedo in zgledom. Zato je potrebna vzgoja mladih za misijon/poslanstvo in za prostovoljno delo.²¹

- Uvajati mlade v življenje kot poklicanost in jih spremljati na poti osebne rasti.

¹⁶ Prim. Pastoralne smernice, člen 197.

¹⁷ Pastoralne smernice, 200: »Nosilec mladinske pastorale in sporočila, je občestvo in ne samo duhovnik. Kot izraz občestva moramo poskrbeti, da bodo imeli svoj delež tudi laiki, ki jih je treba vzgajati z enako skrbjo kot poklicne oznanjevalce.«

¹⁸ Sklepni dokument PZCS, 331-332.

¹⁹ Pastoralne smernice, člen 197, točka 6.

²⁰ Sklepni dokument PZCS, člen 339.

²¹ Pastoralne smernice 203: mladi morajo postati apostoli svojih vrstnikov.

- Pomagati jim pri odkrivanju in uresničevanju poslanstva v svetu (laiška duhovnost).
- Vzgajati jih za služenje (prostovoljno delo), animatorstvo.

5. Konkretno delovanje:

Vizija se konkretizira v naslednjih elementih:

- **Glede nosilcev** mladinske pastorale je potrebno:
 - Sodelovanje z družino in vsemi, ki se ukvarjajo s pastoralo družine.
 - Osveščanje (med)župnijske skupnosti o njeni odgovornosti v pastorali mladih.
 - Načrtna vzgoja mladinskih animatorjev in laičnih voditeljev (ki so ustrezno usposobljeni: laični teolog, diplomant KPŠ, laik,...) ki bodo v župnijah/skupinah vzgojitelji mladih.
 - V vsaki dekaniji imeti dekanijskega koordinatorskega²² za mladinsko pastoralo, ki ga v pogovoru z njim predlaga ŠOM. Dekanije se zavežejo, da mladinsko pastoralo načrtujejo skupaj.²³
 - Pri delu z mladimi se povezujejo redovne skupnosti, v katoliška društva in združenja mladih, ter druge ustanovah, ki delajo z mladimi.
- **Prizadevati si za nov način dela:**
 - Prisvojiti si moramo vzgojni pristop, ki upošteva postopnost: zbiranje in sprejetje, pripadnost, soočenje z življenjem, srečanje s Kristusom, življenje iz vere, poslanstvo/služenje.
 - Vstopanje v prostore mladih: prosti čas, šola, brezposelni mladi, ...
 - Vključevanje novih izrazov vere mladih (glasba, jezik,...) v življenje krajevne Cerkve (npr. bogoslužje, ...).
 - Župnija je po družini prvi prostor dela z mladimi, vendar je potrebno presegati župnijske meje in povezovati mlade med župnijami, znotraj dekanij in škofije.
 - Organsko povezati mladinsko pastoralo s celotno pastoralo (družinsko, otroško, birmansko, pred-zakonsko,...). Organskost je možna, če skupaj načrtujemo. Zato predlagamo, da je v vsakem ŽPS predstavnik mladih, in da je dekanijski odbor za mlade preko svojega predstavnika aktivno vključen v Dekanijski pastoralni svet, voditelj ŠOM pa v Škofijski pastoralni svet.
 - V skladu z novim načinom dela je potrebno preoblikovati pastoralno statistiko.
- **Nenehno imeti pred očmi naš cilj:**
 - Občestvo Cerkve omogoča mladim prostor sprejemanja srečanje s Kristusom in odkrivanje življenjskega poslanstva.

²² Podrobnejša opredelitev: usposobljen, hodi na sestanke ŠOM, pobude prenaša na dekanijsko konferenco, vodi DOM in koordinira mladinsko pastoralo v dekaniji. To potrebno upoštevati ob premestitvah

²³ Če naj ima dekanija koordinatorskega, DOM in mladinski center, je smiselno, da pastoralo mladih načrtujemo v okviru dekanije.

Mlad človek bo v odnosu s Kristusom odkril svojo poklicanost in zaživel svoje poslanstvo v družbi in Cerkvi.²⁴

- **Osebe, prostori in sredstva:**

- V škofiji je pastoralni delavec – voditelj ŠOM (duhovnik, diakon, usposobljen laik z mandatom), ki ima za svojo prvenstveno nalogo poslanstvo koordinirati mladinsko pastoralno v škofiji.
- V vsaki dekaniji imeti prostor – »mladinski center«, ki je namenjen pastoralni mladim in je za to ustrezno opremljen.
- Škofija s finančnimi sredstvi podpira delo v mladinski pastoralni,²⁵ sredstva pa se trudimo pridobivati tudi iz drugih virov.
- Projekti, ki jih nameravamo podpreti s svojim delom, prostovoljci in sredstvi v prihodnjih 5-ih letih:
 - Študentski center Jadro in dom v Kopru,
 - delo s študenti v Novi Gorici, Ljubljani, Portorožu,
 - Šola za animatorje in načrtna vzgoja mladinskih voditeljev
 - Dekanijski odbori za mlade
 - Škofijski dan mladim.

Sklep:

Prosimo oba g. škofa, da podpreta predlog ŠOM, dodata svoje pripombe in se zavzameta za konkretizacijo (vizitacije, osebni stiki z duhovniki in past. delavci, ...).

Vabimo vse duhovnike in pastoralne delavce k zavzetosti, molitvi, skrbi za mlade.

²⁴ Nekdo je rekel: »Pri 27 letih bo mlad človek vedel, kaj hoče s svojim življenjem: poroka, bogoslovje, samostan.

²⁵ V pastoralnem letu 2006/7 je bilo za projekte ŠOM 6780 €. Glej prilogo.

Konkreten program/koledar za 2007-8:

Temeljni namen

Temeljni namen dela ŠOM za 3 leta: skupaj z mladimi (voditelji, DOM, ...) izboljševati kakovost obstoječih programov, jih povezovati in spreminjati v skladu z razmerami in vizijo.

Cilji po posameznih področjih:

- Univerzitetna pastorala: koordinacija dela, vsebin in skupni programi (Koper, NG, LJ, Port.)
- Župnije in dekanije: graditi skupni mladinski prostor: DOM, centri, sodelovanje z lokalnimi društvi, srečanja, ...
- ŠOM: molitev/poslušanje Svetega Duha; izobraževanje/študij; širitev ekipe; graditi povezanost

Vsebina pastoralnega leta 2007-8: leto družine

Skupaj z mladimi v obliki srečanj, kateheze, ... »zagristi« v eno izmed ključnih vprašanj mladega človeka: družina, odnosi s starši, odraščanje v družini, daljna priprava na zakon... V ta namen želimo izdelati 5-8 katehez.

KOLENDAR 2007-8:

15.9. Stična

19.9. ŠOM

10.10. ŠOM

26-30.10 Duhovna obnova/romanje za mlade (predlog: Poljska: Krakow, Auschwitz, ...)

14.11. ŠOM

12.12. ŠOM

15/22.12 adventna dekanijska srečanja mladih

25.12. božič

16.1. ŠOM

25-27.1. ŠA-1 - Mirenski Grad

13.2. ŠOM na Kaninu/drugi predlogi

17-22.2. Zimovanje za študente v Logu pod Mangartom

15-17.2. ŠA-2- Mirenski Grad

12.3. ŠOM

8/15.3 postna dekanijska srečanja mladih

23.4. velika noč

9.4. ŠOM

26.4. Škofijski dan mladih?

10.5. Slovenski pastoralni dan

14.5. ŠOM

9-11.6 načrtovanje ŠOM Sinji vrh

Univerzitetna pastorala – nekateri projekti

KOPER:

16. 10. maša ob začetku akademskega leta

23.10 – 27.11. večeri za študente: maša, aktualne teme

20.11.; 27.11.; 4.12. - Univerzitetni Nikodemovi večeri

17-22.2. Zimovanje za študente v Logu pod Mangartom

26.2. - 22.4. tečaj Alfa

6.5. – 27.5.: študentska maša + zaključni piknik

Kamp z misijonom: 24.-30.7. Strunjan

Ljubljana:

Primorska skupina: vsak torek, študentski dom Vincencij (Niko Čuk)

Poletni teden v Logu pod Mangartom: 19.-24. avgust

Skupina Pot: ponedeljek, TF; (Tomaž Kodrič) študentski teden v Stržišču.

Nova Gorica:

Študentska skupina Politehnike – Marko Rijavec

Portorož:

Skupina Turistike, prometa, pomorske: sreda ob 19.30 (Tomaž Kete)

Možnosti živeti prostovoljstvo

Prostovoljno delo je brezplačno služenje v cerkveni ali civilni sferi z namenom zastonjske pomoči bližnjemu, če je to redno (vsaj 2 uri tedensko), načrtno (glede na potrebe in razmere) in spremljano (določena oblika supervizije), sicer govorimo o dobrih delih. Promocija prostovoljnega dela omogoča mladim razvijanje sposobnosti, zastonjskega darovanja in odnosa do sočloveka. Prostovoljstvo je v Cerkvi najbolj razvito v okviru Karitas, nikakor pa to ni edina oblika prostovoljnega dela/dobrodelnosti.

Možnosti prostovoljnega dela za mlade:

- Animatorstvo: birmanci, oratorij, dvt duhovnosti, krožki, pevski zbori, ministranti
- Človek za druge
- Prostovoljci v bolnišnicah, domovih za ostarele, v zaporih,...
- Druge oblike
- Samopomoč: inštrukcije, ulična preventiva, ...
- Preko centrov za socialno dela – primer Idrija
-